

OBEC POLERADY

„U vstupní brány“

Poleradské zvony, vrch Zvonice, stará škola a „hasičárna“

V kopuli věžičky staré školy, která stála v parčíku u požární zbrojnice, se našla kapsle s pamětním listem opatřená německým nápisem: „Den Nachkommen zur Kenntnis“ – Naším potomkům na vědomí. Tento pamětní list sepsal v roce 1847 učitel Jan Wohanka, který v Poleradech působil v letech 1839–1878, a který v Poleradech roku 1882 zemřel.

Z tohoto pamětního listu vyplývá, že v Poleradech existovala zvonice již od roku 1701 a nacházela se v nejvyšším místě vrchu Glockenberg – odtud zřejmě současný název kopce „Na Zvonu“ – nedařilo odsud. Tato zvonice zde stála až do roku 1810. V tomto roce byla postavena „stará“ škola, která měla malou věžičku a zvon byl do této věžičky přemístěn. Dobový zápis hovoří o opravě věžičky: „11. 6. 1847 v 7.00 večer byl zvon z věžičky demontován, věžička byla stržena a nahrazena novou a zvon byl téhož roku 25. 6. opět do věžičky zavěšen“.

Provoz ve škole byl ukončen v roce 1878 a zvon byl demontován. Po krátkém čase byla postavena malá „hasičárna“ s věžičkou a zvon byl do ní přemístěn.

216 let zvon zvonil den co den do roku 1917, kdy byl roztaven a jeho kov použit pro válečné účely. Zvon zvonil 3x denně k radosti i ke smutku, když vyprovázal zesnulého na poslední cestě na hřbitov do Židovic.

Nový zvon se podařilo koupit až po 4 letech v roce 1921. Zajímavostí je, že peníze na tento zvon vybraly mezi sebou poleradské ženy. Muži v té době po válečných zkušenostech na frontě neměli pro tyto akce pochopení. Zvon byl ulit v Děčíně a nesl německý nápis, který tuto zásluhu poleradských žen zmiňoval a i to, že na sbírce se podílel syn zmiňovaného pana učitele Wohanky Josef, který už bydlel v Praze a je slavným rodákem z Polerad. Zvonení byla služba obecního slouhu. Se zvonením je spojeno tajemství – zmizel krátce po 2. světové válce a nikdo neví jak a kam.

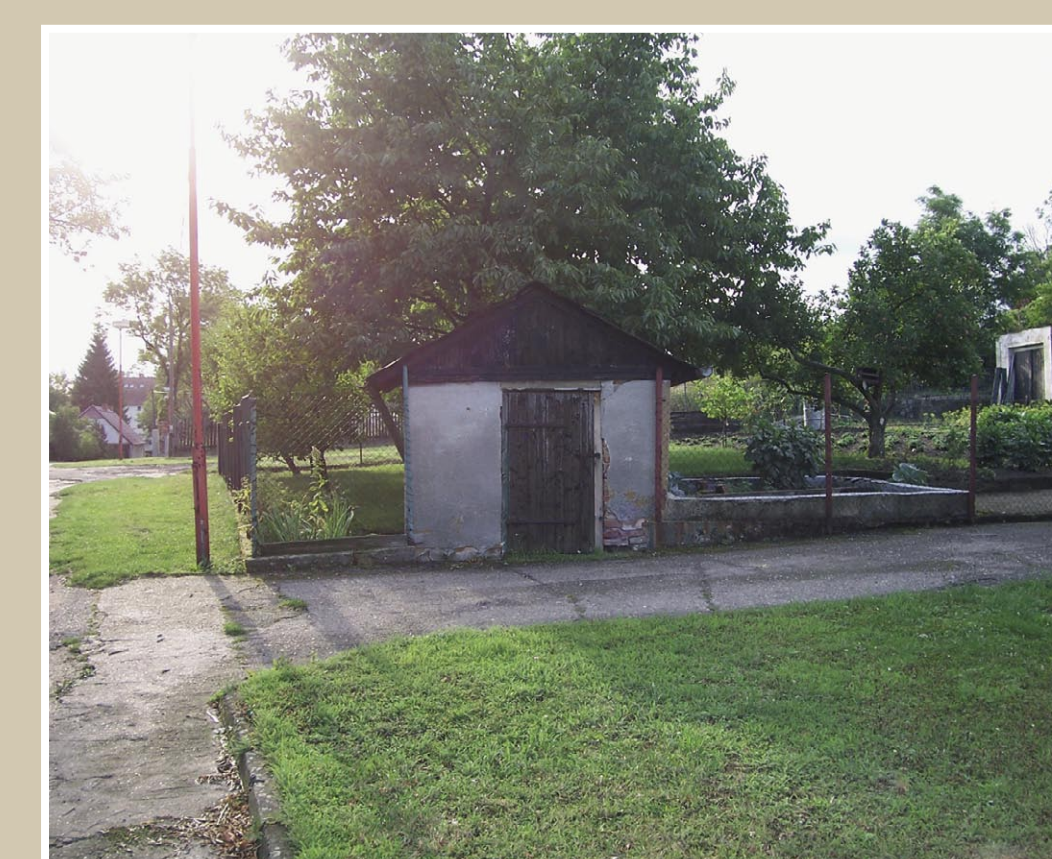
Dobová fotografie z poleradské návsi – v pozadí „hasičárna“ s věžičkou, vpravo štít staré školy

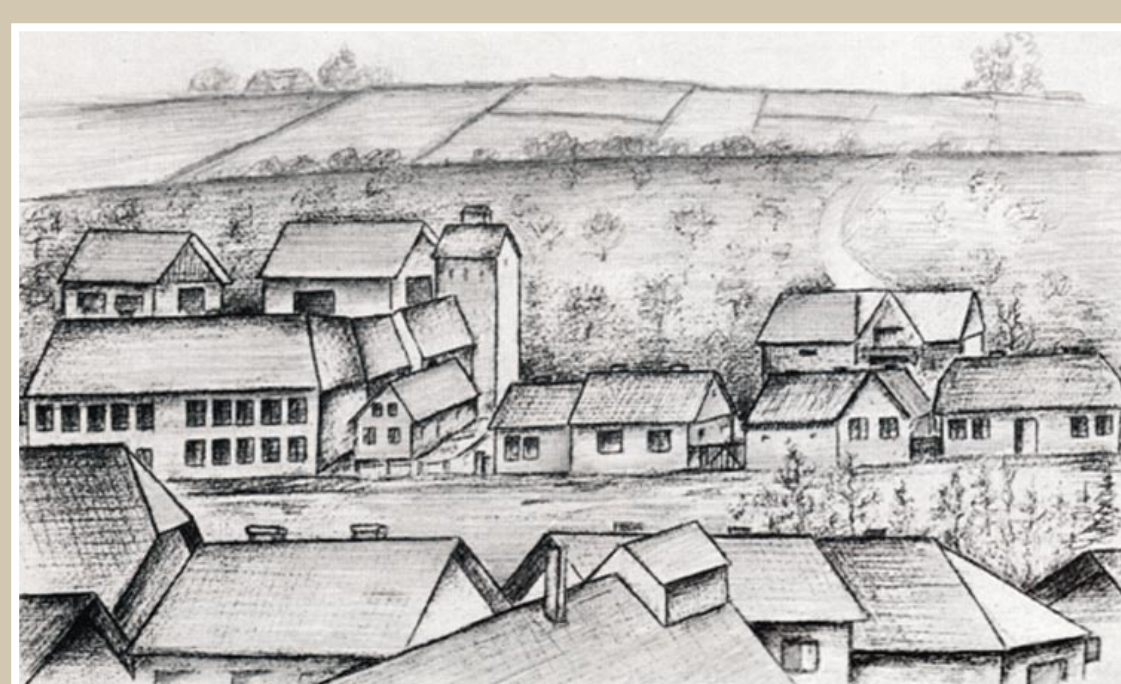
Poleradský zvon z roku 1921

Kresba „hasičárny“

Místo, kde dříve stála kaplička

Pohled ze severu na část obce pod zvonici

Pohlednice Polerad z počátku 20. století

Anna Poleradská – řezbářské symposium v Poleradech

Pohlednice s celkovým pohledem na Polerady od severu, česká škola (s německým nápisem Schule) a ulice okolo domů č. p. 101

Kaplička

V roce 1890 došlo po správní stránce k osamostatnění Polerad, když předtím od roku 1849 patřily spolu s Kamennou Vodou k místní obci Židovice. Nicméně z hlediska farní příslušnosti patřily Polerady stále k Židovicům až do jejich likvidace. Polerady však měly vlastní kapličku, která byla v 50. letech zbořena.

Její stavba byla provázána velkým úsilím. Poleradští občané byli kvůli povolení několikrát na diecézi v Litoměřicích u úřadujícího biskupa Webra a poté dvakrát v Římě, přičemž jim byla dokonce udělena privátní audience u samotného papeže Pia XI. V roce 1935 byla stavba kapličky dokončena. Oltář a křížová cesta pocházely z jedné samoty z Krušných hor a byly 200 let staré. Lavice zhotovil místní truhlář. Ostatní vybavení stejně tak jako celá stavba bylo pořízeno z vlastních finančních prostředků občanů. Slavnostní vysvěcující mši sloužil židovický farář Rudolf Skuthan. Do kapličky se vešlo až 120 stojících věřících. Kaplička sloužila svému poslání do konce války. Těsně před koncem války byly cenné věci z kapličky v noci odvezeny do neznámého kostela v Mostě. Vzhledem k tomu, co se s kapličkou stalo v následující době, se tento čin místní občanky paní Marie Ruschitschkové (Růžičkové) jevil jako velmi prozíravý.

Zápisy z jednání v Litoměřicích a v Římě i zachráněné vybavení kapličky čeká na své znovuobjevení. Kaplička byla zasvěcena svatě Anně.

Pohled na jednu ze zaniklých usedlostí – vpravo kaplička a koloniál Ruschitschka

Některé ze zajímavých poleradských zemědělských usedlostí

Statek č. p. 10

Velký statek, z něhož se dochovala jen část – obytná budova a část hospodářských stavení. V současnosti statek slouží jako obecní bytový dům.

Objekt č. p. 31

Statek na Kozím Ringu – jeden z největších a nejstarších statků v obci, na místě stál statek již od 17. století. Zajímavostí jsou výše zobrazené velmi zachovalé původní betonové nádrže na krmivo.

Objekt č. p. 10 – dobová fotografie

Objekt č. p. 10 – současný stav

Kozí Ring – 70. léta

Kozí Ring – současnost

Zbytek původní výrobní haly, kde se vyráběly především klasické ruční vodní pumpy

Zachovalé betonové nádrže na krmivo